

Toimintasuunnitelma

2027

KESKI-SUOMEN
LIIKUNTA

Sisältö

Keski-Suomen Liikunta vuonna 2027
Keski-Suomen Liikunnan toiminnan perusta
Hallinto
Tavoiteasiakirjan valtakunnalliset tavoitteet
Strategian mukaiset tavoitteet ja toimenpiteet ja vuonna 2027

1. Innostus ja osaaminen
    1.1. Seuratoiminta
        1.1.1 Seuratoiminnan kehitysprosessit
        1.1.2. Tähtiseuraohjelma
        1.1.3. Seuratoiminnan hallinnon koulutukset
        1.1.4. Seuratoiminnan ohjaaja- ja valmentajakoulutukset
        1.1.5. Seuratoiminnan muut tukitoimet
    1.2. Lasten ja nuorten liikunta
        1.2.1. Koulutustoiminta
            1.2.1.1. Toisen asteen oppilaitoksille
            1.2.1.2. Perusopetuksen koulut
            1.2.1.3. Varhaiskasvatuksen yksiköt
            1.2.1.4. Harrastustoiminta
        1.2.2. Muut lasten liikunnan edistämistoimenpiteet
            - Jekku-Jänö
            - Liikuntavinkit.fi
            - MOVE! vinkkipankki
            - Nuorten maraton
    1.3. Liikunnallinen elämäntapa
        1.3.1. Aikuisiin kohdistuvat toimenpiteet
        1.3.2. Ikääntyneisiin kohdistuvat toimenpiteet
        1.3.3. Soveltavan liikunnan toimenpiteet
        1.3.4. Liikuntaneuvonnan kehittäminen
    1.4. Kehittämishankkeet
        1.4.1. Liikuttava Suomi -hanke
        1.4.3. Kunnossa Kassulle -hanke
        1.4.4. Lisää Liikettä-hanke
    1.5. Tapahtumat
        1.5.1. Keski-Suomen Urheilugaala
        1.5.2. Finlandia Marathon
        1.5.3. Piispalan lenkki
        15.4. BeActive viikko
2. Arvostus
    2.1. Kumppanuudet
        2.1.1. Keski-Suomi liikkuu agenda
        2.1.2. Kuntien liikuntatoiminnan tukeminen
            - Keski-Suomi liikkuu -kuntaverkosto
            - Rajattomasti liikuntatietoa -alusta
        2.1.3. Kumppanuudet sidosryhmien kanssa
    2.2. Kiittämiset ja palkitsemiset
    2.3. Esitykset, kirjoitukset, kannanotot ja tilaisuudet
    2.4. Verkostot
    2.5. Vaikuttamistyö

3. Toimenpiteiden yhteenveto

4. Talous

Keski-Suomen Liikunta vuonna 2027

Vuosi 2027 on Keski-Suomen Liikunnan 34. toimintavuosi, jota ohjaa vuonna 2025 tarkistettu visio vuodelle 2030: *"Lisäämme innostusta, osaamista ja arvostusta liikunnassa ja urheilussa"*. Keski-Suomen Liikunta haluaa maakunnallisena toimijana kehittää vastuullista keskisuomalaista liikuntakulttuuria, tukea yhteisöllisyyttä sekä koota parhaan osaamisen keskisuomalaisten liikkujien ja liikuttajien hyväksi. Vuoden 2027 toiminnassa painottuu tiedolla johtaminen.

Liikuntajärjestöjen avustukset ovat siirtyneet jaettavaksi Veikkaukselta valtion budjettiin, ja se tuo uudenlaista epävarmuutta talouden ennakointiin. Vuoden 2027 toimintaa on tästä huolimatta päätetty suunnitella nykyisellä talouspohjalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa suunniteltu ja allekirjoitettu Tavoiteasiakirja 2025-2027 määrittää yhteiset tavoitteet tuleville vuosille. Tavoiteasiakirjan toiminnalliset tavoitteet ovat 1. Päivittäisen liikkeen lisääminen, 2. Elinvoimaisen seuratoiminnan ja liikunnan harrastamisen tukeminen ja 3. Kuntien liikuntatoiminnan tukeminen. Jokaiselle tavoitteelle on asetettu vuosittaiset tavoitemittarit.

Vuosi 2027 tuo uusia tuulia Keski-Suomen Liikunnan toimintaan. Pitkäaikainen aluejohtaja Petri Lehtoranta jää eläkkeelle alkuvuodesta, ja uusi aluejohtaja aloittaa 1.1.2027. Myös puheenjohtaja vaihtuu. Sääntöjen mukainen 3x2 vuotta nykyisellä puheenjohtajalla Ari Kinnusella tulee täyteen 31.12.2026, ja uusi puheenjohtaja ottaa hallituksen vetovastuun tammikuussa. Siirtymävaihe tuo luonnollista epävarmuutta toimintaan, mutta samalla se on myös mahdollisuus lisätä yhdistykseen uutta virtaa ja osaamista. Puheenjohtaja sekä aluejohtaja jättävät seuraajilleen yhdistyksen hyvässä kunnossa. Toiminta ja talous ovat vakaalla pohjalla ja se luo mahdollisuuksia toiminnan kehittämiselle.

Vuonna 2027 jatkamme "Keski-Suomi liikkuu" agendan koordinointia. Agendan alla on säännöllisesti kokoontuva usean liikuntaorganisaation yhteinen maakunnallinen asiantuntijaryhmä, jossa on mukana myös viestintäosaamista. Tämän lisäksi säännöllisesti kokoontuu myös useita kuntien eri verkostoja, mm. kuntien liikunnan viranhaltijoiden yhteistyöverkosto, jossa ovat mukana sopimuksella lähes kaikki keskisuomalaiset kunnat. Keski-Suomi liikkuu -agenda on myös kirjauksena vuonna 2025 päätetyssä Keski-Suomen maakuntastrategiassa.

Keski-Suomen Liikunta ry:llä on kolme pysyvää tapahtumaa, joita edelleen kehitetään vuosittain. Vuoden 2027 Urheilugaala järjestetään jälleen Jyväskylässä Scandic Laajavuoressa tammikuun lopussa. Lisämaustetta Urheilugaalan ohjelmaan tuo seikka, että tilaisuus on samalla aluejohtaja Petri Lehtorannan jäähyväiset Keski-Suomen Liikunnan peräsimessä.

Finlandia Marathon on löytänyt paikkansa Suomen maratonkartalla. Vuoden 2026 maraton saavutti jälleen osallistujaennätyksen, joka kannustaa jatkamaan tapahtuman kehittämistä. Osa tapahtumaa on myös Nuorten Maraton, joka on Jyväskylän 5., 6. ja 7. luokan oppilaiden juoksutapahtuma.

Kolmantena tapahtumana jatketaan vuonna 2026 käynnistettyä, keväällä pidettävän Piispalan Nuorten Maratonin sekä aikuisille suunnatun Piispalan lenkki -tapahtumien kehittämistä.

Keski-Suomen Liikunta ry:n kumppaneina toiminnan toteuttamisessa ovat Opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen Liikunnan Alueet ry, Suomen Olympiakomitea, Suomen Paralympiakomitea, Jyväskylän Urheiluakatemia, KIHU, LikesByJamk, Jyväskylän yliopisto, keskisuomalaiset kunnat ja lajiliitot, Keski-Suomen liitto sekä Keski-Suomen hyvinvointialue.

Kiitän Keski-Suomen Liikunnan hallitusta sekä kaikkia kumppaneitamme tästä hienosta matkasta, minkä sain kokea yhdistyksen peräsimessä. Muutos luo mahdollisuuksia!

Petri Lehtoranta, aluejohtaja

Keski-Suomen Liikunnan toiminnan perusta

Keski-Suomen Liikunnan perustehtävä:

Keski-Suomen Liikunta on maakunnallisen liikuntakulttuurin kehittäjä ja yhteisöllisyyden rakentaja

Keski-Suomen Liikunnan arvot:

Keskisuomalaisuus
Keski-Suomen Liikunta on keskisuomalaista liikuntakulttuuria kehittävä ja kokoava yhdistys. Liikuntakulttuurilla on tärkeä merkitys Keski-Suomen itsetunnolle, maakuntahengelle ja kehittymiselle.

Vastuullisuus
Toimintamme perustuu positiiviseen vuorovaikutukseen ihmisten kanssa. Olemme vastuuntuntoisia, rehellisiä ja suvaitsevaisia. Inhimillisyys ohjaa toimintaamme ja kunnioitamme jokaista omana itsenään. Vastuullisuus on kaikissa arjen valinnoissamme.

Laadukkuus
KesLin toiminta on eettisesti kestävää, tarvelähtöistä ja tavoitteellista. Kehitämme toimintaamme määrätietoisesti suunnittelemalla, toteuttamalla suunnitelmia sekä arvioimalla toteutusta saamamme palautteen ja tavoitteiden pohjalta.

Vaikuttavuus
Olemme ennakkoluulottomia, laajakatseisia ja yhteistyöhaluisia. Keski-Suomen Liikunta on merkittävä alueellisen liikuntakulttuurin kehittäjä ja toiminnallamme on myös yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Haluamme lisätä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Strategia 2030:

*Luomme liikkeen lisäämisen vaikutusketjun lisäämällä **innostusta, osaamista ja arvostusta** yksilöissä, yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Lähellä ihmistä.*

Liikuntaan innostaminen
- Liikuttajien, kasvattajien ja koulutoimijoiden hyvillä tiedoilla ja taidoilla varmistamme innostumisen liikunnalliselle elämäntavalle
- Tapahtumat ja kampanjamme innostavat liikkumaan sekä luovat yhteisöllisyyttä
- Positiivinen viestintämme lisää innostusta liikunnasta ja urheilusta

Osaamisen lisääminen
- Lähellä tuotettujen seurajohdon ja -toimijoiden koulutusten avulla seuratoiminnan laatu ja määrä kehittyy
- Eri ikäisiä liikuttavien ohjaajien, valmentajien ja muiden liikuttajien osaaminen lisääntyy
- Yhdenvertaisuus ja vastuullisuus on huomioitu koulutuksissamme

Arvostuksen kasvattaminen
- Seuratoiminnan toimintaedellytykset paranevat yhdistystoiminnan arvostuksen kautta
- Ymmärrys liikunnan ja urheilun merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille kasvaa
- Liikunnan merkitys näkyy kaikissa merkittävissä maakunnan ja kuntien strategioissa

Innostus Lisää Osaamista ja Arvostusta = ILOA
-> yksilöissä -> yhteisöissä -> yhteiskunnassa

Hallinto

Hyvän hallinnon tavoitteet:

Hyvän hallinnon mukainen toimintamme herättää luottamusta ja tyytyväisyyttä, on osallistavaa ja takaa toiminnan laadun sekä jatkuvuuden. Sääntömme ja määräyksemme ennaltaehkäisevät epäasiallista käytöstä ja mahdollistavat siihen puuttumisen. Toimintamme on hyvin suunniteltua ja johdettua sekä jäsenten tarpeeseen perustuvaa.
- Toimintasääntömme ovat vastuullisuuden näkökulmasta ajan tasalla
- Toimimme läpinäkyvästi noudattaen sovittuja sääntöjä ja hyviä toimintatapoja. Meillä on selkeä prosessi tilanteisiin, joissa näitä ei noudateta
- KesLin toiminta-ajatus ja arvot tukevat vastuullisuutta
- Taloudenpitomme ja varainhankintamme on vastuullista
- Toteutamme vastuullista henkilöstöjohtamista
- Toimintamme perustuu tiedolla johtamiseen

Hyvän hallinnon toimenpiteet:

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminta ohjautuu vahvasti jäsenjärjestöjen tarpeista, mutta toiminnan sisältöihin vaikuttaa myös alueiden sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa yhdessä sovitut Tavoiteasiakirjan painopistealueet.

Tulevan vuoden toiminnan suunnittelu aloitetaan henkilöstön ja hallituksen yhteisenä suunnittelupäivänä toukokuussa, jolloin tehdään yleiset strategiset linjaukset edellisen vuoden arvioinnin pohjalta. Suunnittelupäivän jälkeen henkilöstö työstää suunnitelmaa toimialoittain syys- ja lokakuun aikana. Aluejohtaja kokoaa toiminta- ja taloussuunnitelman yhdessä taloussihteerin sekä muun henkilöstön kanssa hallituksen hyväksyttäväksi. Yhdistyksen kokous päättää toiminta- ja taloussuunnitelmasta marras-joulukuussa. Pitkän tähtäimen suunnittelua tehdään aluejohtajan johdolla yhdessä toimiston ja hallituksen kanssa. Hallitus kokoontuu keskimäärin joka toinen kuukausi. Niiden lisäksi järjestetään sääntöjen mukaiset vuosikokoukset.

Keski-Suomen Liikunnalla on vuosittain keväällä tarkistettava vastuullisuusohjelma, joka määrittelee Keski-Suomen Liikunnan toimintamallit ja tavoitteet. KesLin toimintaa arvioidaan myös toiminta- ja talouskertomuksessa, jota valmistellaan toimialakohtaisesti helmi-maaliskuussa, kasataan yhteisesti aluejohtajan toimesta ja hyväksytään kevätkokouksessa. Toimintaa ohjaa OKM:n kanssa allekirjoitettu Tavoiteasiakirja sekä vuosittain yhdistyksen hallituksessa tarkistettu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, joka on liitetty osaksi vastuullisuusohjelmaa.

Toimihenkilöiden toimintaa arvioidaan ja kehitetään henkilökohtaisissa kehittämiskeskusteluissa keväisin tilinpäätöksen valmistuttua. Osaaminen varmistetaan jokaisella päätöksentekoasteella. KesLin periaatteena on tukea hallituksen, toimihenkilöiden sekä kouluttajien koulutusta. Kouluttajat osallistuvat vuosittain kouluttajakoulutuksiin.

Toimintamme perustuu läpileikkaavasti tiedolla johtamiseen, mikä tarkoittaa oman toiminnan sekä tuotettujen jäsenpalvelujen kehittämistä olemassa olevaan tietoon perustuen.

Viestintä:

Viestintämme on suunnitelmallista, laadukasta ja oikea-aikaista.

Viestinnän osa-alueet:

<u>Sisäinen viestintä</u>:
- Outlook 360, Sharepoint, viikkopalaverit

Ulkoinen viestintä:
- Some-kanavat: Instagram ja Facebook
- Muut kanavat: nettisivut, viikkokirje ja mediatiedotteet
- Tapahtumat, koulutukset ja tilaisuudet ja tapahtumakalenterit
- Yhteiskunnallinen vaikuttaminen: mediatiedotteet, lausunnot

Viestinnän päävastuu on puheenjohtajalla ja aluejohtajalla, asiakohtaiset viestit sovitaan sisällön perustella. KesLillä on kriisiviestintäohjeisto.

Henkilöresurssit:

Luottamushenkilöt
Keski-Suomen Liikunta ry:n luottamushenkilöitä ovat hallituksen jäsenet: puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa, kolme jäsentä ja heidän varajäsenensä sekä mahdollisten erikseen päätettyjen työryhmien edustajat. Hallituksen jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan, maksimi kuusi vuotta. Hallituksen jäsenistä puolet on erovuoroisia vuosittain.

Henkilökunta
KesLin henkilökunta muodostuu vakituisista työntekijöistä: aluejohtaja Petri Lehtoranta, liikunnallisen elämäntavan kehittäjä Mira Autio, lasten ja nuorten liikunnan kehittäjä Jouni Vatanen, seurakehittäjä Laura Härkönen ja taloussihteeri Henna Lahtinen.
KesLissä on vuosittain myös harjoittelijoita sekä työssäoppijoita.

Tavoiteasiakirjan tavoitteet

1. Päivittäisen liikkeen lisääminen

Tavoite 2025-2027: *Tuetaan Liikkuvat -kokonaisuuden paikallista ja alueellista toteuttamista ja liikunnan harrastamisen edistämistä alueellisesti.*

Tavoite 2027: Henkilöstöliikunnan hyvien käytäntöjen jalkauttaminen osana Liikkuva aikuinen/työelämä - kokonaisuuden alueellista toimeenpanoa. Erityisenä kohderyhmänä kuntien henkilöstö.

Tavoitemittari:
- Henkilöstöliikunnan hyviä käytäntöjä on jalkautettu erityisesti kuntien henkilöstölle, siten että 50 % aluejärjestöjen kunnista on tavoitettu; lähtötaso 22 %.
Seurantamittari:
- Henkilöstöliikunnan hyviä käytäntöjä on jalkautettu verkostojen kautta kaikilla 15 alueella.

2. Elinvoimaisen seuratoiminnan ja liikunnan harrastamisen tukeminen

Tavoite 2025-2027: *Jokaisessa Suomen kunnassa on elinvoimaista seuratoimintaa. Osaamisen polut tukevat seuratoimijoiden (ohjaajat ja hallinnon toimijat) arjen tekemistä.*

Tavoitteet 2027: Seurojen kestävää elinvoimaa vahvistetaan vastaamalla johtamiseen, vastuullisuuteen ja seurakehittämiseen liittyviin tunnistettuihin kehittämistarpeisiin.

Seurantamittarit:
- Nykytila-analyysin perusteella tunnistetut elinvoimaan liittyvät kehittämistarpeet näkyvät aluejärjestöjen palveluissa.
- Johtamisen kehittämiseen osallistuneiden seurojen määrä.
- Vastuullisuutta edistäviin toimenpiteisiin osallistuneiden seurojen määrä.
- Seurakohtaista kehittämistukea saaneiden seurojen määrä.
- Osallistuneiden henkilöiden määrä.

Tavoitteet 2027: Seurojen toimintaedellytyksiä vahvistetaan vastaamalla viestintään, vapaaehtoistoimintaan ja yhteistyöhön liittyviin tunnistettuihin kehittämistarpeisiin.

Seurantamittarit:
- Nykytila-analyysin perusteella tunnistetut toimintaedellytyksiin liittyvät kehittämistarpeet näkyvät aluejärjestöjen palveluissa.
- Viestinnän ja markkinoinnin kehittämiseen osallistuneiden seurojen määrä.
- Vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen osallistuneiden seurojen määrä.
- Verkostoihin osallistuneiden seurojen määrä.
- Osallistuneiden henkilöiden määrä

3. Kuntien liikuntatoiminnan tukeminen

Tavoite 2025-2027: *Kuntien poikkihallinnollinen liikunta ja liikunnallisen elämäntavat edistäminen vahvistuu ja päättäjien tietoisuus lisääntyy.*

Tavoite 2027: Kuntakumppanuutta jatketaan painottaen erityisesti tiedolla johtamiseen

Tavoitemittari:
- Jokaisen alueen verkostoissa on esitelty eri tiedolla johtamisen menetelmiä ja työkaluja ja tehty linjauksia seurattavista muuttujista. Tavoite on 100 %, lähtötaso 40 %.

Seurantamittari:
- Jokaisella alueella on tehty linjaukset seurattavista muuttujista

Strategian mukaiset tavoitteet ja toimenpiteet ja vuonna 2027

1. Innostus ja osaaminen

Strategian mukaiset tavoitteet

- Liikuttajien, kasvattajien ja koulutoimijoiden hyvillä tiedoilla ja taidoilla varmistamme innostumisen liikunnalliselle elämäntavalle
- Tapahtumat ja kampanjamme innostavat liikkumaan sekä luovat yhteisöllisyyttä.
- Positiivinen viestintämme lisää innostusta liikunnasta ja urheilusta.
- Lähellä tuotettujen seurajohdon ja seuratoimijoiden koulutusten avulla seuratoiminnan laatu ja määrä kehittyy
- Eri ikäisiä liikuttavien ohjaajien, valmentajien, ja muiden liikuttajien osaaminen lisääntyy
- Yhdenvertaisuus ja vastuullisuus on huomioitu koulutuksissamme

Strategian mukaiset toimenpiteet

- Tuotamme lähellä olevaa liikuntakoulutusta liikuttajille, kasvattajille ja koulutoimijoille
- Tuotamme ja kehitämme tapahtumiamme huomioiden tarvelähtöisyys, yhdenvertaisuus ja vastuullisuus
- Nostamme viestinnässämme esiin liikunnan ja urheilun positiivisia asioita, ilmiötä, tapahtumia ja henkilöitä
- Tuotamme laadukkaita ja ajassa olevia seurajohdon koulutuksia sekä kehitämme seuratoimintaa
- Toteutamme eri ikäisiä liikuttavien ohjaajien, valmentajien ja työyhteisöjen koulutuksia
- Tuotamme koulutuksia, jotka varmistavat yhdenvertaisesti kaikille mahdollisuuden kehittyä liikkujana

Toimenpiteet vuonna 2027

1. Innostus ja osaaminen

1.1. Seuratoiminta

1.1.1 Seuratoiminnan kehitysprosessit
KesLi fasilitoi seurakehitysprosesseja ulkopuolisena asiantuntijana. Prosessit vahvistavat seuran organisaatiota, suunnitelmallisuutta ja yhdistysdemokratiaa. Tuloksena seuraan syntyy yleensä pitkän aikavälin toimintasuunnitelma ja toimintakäsikirja. Kehittämisavustukset voivat madaltaa seurojen prosessiin osallistumisen kynnystä. Tavoitteena on vakiinnuttaa seuraan jatkuvan kehittämisen toimintatapa, joka parantaa toiminnan laatua ja tukee jäsenmäärän kasvua.
Tavoite: 3 seuraa, 12 tilaisuutta ja 60 osallistujaa.

1.1.2. Tähtiseuraohjelma
Tähtiseuraohjelma on liikunnan aluejärjestöjen, lajiliittojen ja Suomen Olympiakomitean yhdessä kehittämä ja ylläpitämä laatuohjelma, joka tukee suomalaista urheiluseuratoimintaa. Laatuohjelmaan ovat sitoutuneet kaikki 15 liikunnan aluejärjestöä ja 58 lajiliittoa sekä Suomen Olympiakomitea. KesLi toimii Tähtiseuraohjelmassa seuroja konsultoimalla ja auditoimalla. KesLin toteuttamissa seurakehitysprosesseissa hyödynnetään myös Tähtiseuraohjelman sähköistä Suomisportin alustaa. Tähtiseuraohjelmaa tullaan kehittämään vuonna 2027 ja KesLin seurakehittäjä tulee osallistumaan kehitystyöhön. Tähtiseuraohjelmalle tullaan perustamaan myös lajiliittojen, aluejärjestöjen ja Olympiakomitean yhteinen ohjausryhmä. KesLi tulee ehdottamaan ohjausryhmään edustajaa.
Tavoite: konsultointia päivittäin, 6 auditointia

1.1.3. Seuratoiminnan hallinnon koulutukset
KesLi järjestää sekä avoimia, että tilauskoulutuksia.
Koulutuksia, joista räätälöidään myös tilaajan haluamia koulutuskokonaisuuksia:

- Yhteisöllisyys ja ihmisten johtaminen urheiluseurassa
- Urheilun johtaminen seurassa
- Urheiluseuran rekrytointi
- Urheiluyhteisön vastuullisuus
- Urheiluseuran hyvä hallinto
- Yhdenvertaisuus urheiluseurassa
- Urheiluseuran talous
- Urheiluseuran verotus
- Urheiluseuran viestintä
- Urheiluseuran varainhankinta
- Urheiluseura työnantajana
- Urheiluseura sopimusten tekijänä
- Sosiaalinen media urheiluseuratoiminnassa
- Joukkueenjohtajakoulutus
- Harrastamisen edistäminen, kuntien ja urheiluseurojen hallintokoulutus
- Seurakehitystyön suunnittelu ja hankerahoituksen hakeminen
- Ongelmatilanteiden ennaltaehkäisy urheiluseurassa
- +65- vuotiaat seuratoimintaan liikkujiksi, urheilijoiksi ja toimijoiksi

Tavoite: 10 koulutusta, 150 osallistujaa

1.1.4. Seuratoiminnan ohjaaja- ja valmentajakoulutukset

KesLi järjestää seuratoiminnan ohjaaja- ja valmentajakoulutusta sekä avoimia että tilauskoulutuksia. Osassa valmentajakoulutuksista tehdään yhteistyötä myös Jyväskylän yliopiston kanssa. Ohjaaja- ja valmentajakoulutusta järjestetään mm. seuraavilla sisällöillä:

- Valmentajien ja vanhempien yhteistoiminta lapsen urheiluharrastuksen tukena
- Tasoryhmätoiminta urheiluseurassa
- Perheliikunnan ohjaajakoulutus
- Vanhempi oman lapsensa valmentajana
- Psyykkinen valmennus
- Nopeuden kehittäminen
- Liikkuvuuden kehittäminen
- Ryhmän ohjaamisen perusteet
- Lasten ohjauksen perusteet
- Soveltavan liikunnan ohjaajakoulutus
- Voiman kehittäminen
- Kestävyyden kehittäminen
- Urheilu- ja kinesioteippaus

Tavoite: 4 koulutusta, 80 osallistujaa

1.1.5. Seuratoiminnan muut tukitoimet

<u>Puheenjohtaja- ja toiminnanjohtajaverkosto</u>
Verkostojen ydin on seurojen työsuhteisten ja luottamusjohtajien osaamisen ja yhteistyön kehittäminen. KesLi tuottaa tapaamisiin aina koulutuksellista sisältöä, jonka lisäksi verkostojen jäsenten toivomat aiheet nostetaan keskusteluun.
Tavoitteet:
TJ-verkosto 8 tilaisuutta, 120 osallistujaa
PJ-verkosto 2 tilaisuutta, 60 osallistujaa

<u>Valmentaja- ja valmennuspäällikköverkosto</u>
Verkoston ydin on valmentajien ja valmennuspäälliköiden osaamisen ja yhteistyön lisäämisessä, jotta lapsilla, nuorilla ja aikuisille olisi entistä paremmat mahdollisuudet kehittyä urheilijoiksi ja huippu-urheilijoiksi. KesLi on aktiivisesti mukana ja tuottamassa sisältöä Jyväskylän Urheiluakatemian koollekutsumassa valmentaja- ja valmennuspäällikköverkostossa.
Tavoite: 10 tilaisuutta, 200 osallistujaa

<u>Seurafoorumit</u>
Seurafoorumi- toiminta on KesLin organisoima vakiintunut kunnan ja seurojen yhteistoimintamuoto. Seurafoorumin tavoitteena on paikallisen liikunta- ja urheilukulttuurin vahvistaminen, yhteisöllisyyden rakentaminen, tiedon jakaminen, vaikuttaminen ja osallistaminen. Toiminnalla kehitetään paikallista yhteistyötä. Tärkeää on, että osallistujien ennakkoon toivomat aiheet ohjaavat keskustelua. KesLi fasilitoi tilaisuudet ja tuottaa niihin aina myös koulutuksellista sisältöä.
Tavoite: 8 tilaisuutta, 160 osallistujaa

Taloushallinto- ja toimistopalveluita jäsenseuroille

Eri jäsenyhdistysten kanssa tehdään vuosittaisia jäsenpalvelusopimuksia, jotka sisältävät sopimuksen mukaan laskutuksen, laskujen maksamisen, kirjanpidon, palkkahallinnon ja tilinpäätöksen sekä toimistopalveluina puhelinliikenteen, mitali- ja tarvikevälityksen. Palvelusopimuksia jatketaan 11 eri jäsenyhdistyksen kanssa.

Seuroille välitetään tarvittaessa lajiliittojen kilpailumateriaalia, sääntöjä, Tähtiseuratunnuksia ja palkintoja. Autamme jäsenseuroja tiedotuksessa mm verkkosivuillamme, sähköpostitse ja paikallismedioiden avulla. Konsultoimme seuroja taloushallinto-, viranomaisilmoitus-, koulutus-, yhdistysrekisteri- ja ansiomerkkiasioissa. Jäsenyhdistyksille vuokrataan koulutus- ja kokoustila Ateenaa.
Tavoite: 11 taloushallintoasiakasta

Sovittelu

KesLi tuottaa urheilutoiminnassa tapahtuvien riitojen osapuolille sovittelupalvelua. Sovittelu on kaikkien osapuolten yhtäaikaista keskinäistä kohtaamista, kuuntelua ja pyrkimystä sovintoon.

KesLIn sovittelu on vaihtoehto silloin, jos seuran sisäinen sovittelu ei ole onnistunut tai johtanut sovintoon. KesLin sovittelu on vapaaehtoista, puolueetonta ja luottamuksellista, ja se edellyttää kaikkien osapuolten suostumuksen. KesLi pyrkii koulutusten, konsultoinnin ja sparrauksen avulla ennaltaehkäisemään riitatilanteita ja tukemaan seurojen sovittelijoita heidän työssään. Tavoitteena on, että keskisuomalaiset seurat eivät tarvitse KesLin sovittelupalvelua.

Toteutettava koulutus:
Ongelmatilanteiden ennaltaehkäisy
Tavoite: 2 koulutusta, 40 osallistujaa

Toimenpide	**Tilaisuudet**	**Osallistujat**
Seuratoiminta		
- Hallinnon koulutukset	10	100
- Kehitysprosessit, kolme urheiluseuraa	12	60
- Toiminnanjohtajaverkosto	8	120
- Puheenjohtajaverkosto	2	60
- Valmentaja- ja valmennuspäällikköverkosto	10	200
- Ohjaaja/valmentajakoulutukset	4	80
- Auditoinnit	6	42
- Seurafoorumit	8	160
- Taloushallinnon palvelusopimukset, 11 yhdistystä		

1.2. Lasten ja nuorten liikunta

Edistämme Keski-Suomen maakunnassa valtakunnallisia Liikkuvat-ohjelmia: Liikkuva varhaiskasvatus, liikkuva koulu ja liikkuva opiskelu. Lisäksi edistämme liikunnan harrastustoimintaa mm. tarjoamalla koulutus- ja kehittämispalveluita Harrastamisen Suomen mallin kerhoja järjestäville toimijoille. Olemme mukana luomassa valtakunnallista toimintamallia kutsuntoihin, ja samalla selvitämme Keski-Suomessa mahdollisuutta olla mukana niissä.

1.2.1. Koulutustoiminta

1.2.1.1. Toisen asteen oppilaitokset (Liikkuva opiskelu - ohjelma)
Keski-Suomen lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten henkilökunnalle järjestetään Sumeneeko ajatus -toiminnallisempi opiskelu -koulutuksia sekä opiskelijoille liikuntatutor -koulutuksia. Lisäksi järjestämme toisen asteen oppilaitoksien liikuntakoordinaattoreille verkostotapaamisen kerran vuodessa.
Tavoitteet: Sumeneeko ajatus – toiminnallisempi opiskelu freesaa -koulutukseen osallistunut 12 opettajaa, jotka edustavat neljää eri oppilaitosta. Kolmessa oppilaitoksessa toteutettu liikuntatutor koulutus. Kolmesta yksi uusi oppilaitos, jossa aiemmin ei ole toteutettu liikuntatutor koulutusta. Onnistunut verkostotapaaminen, jossa mukana yli 50 % maakunnan toisen asteen oppilaitoksista.

1.2.1.2. Perusopetuksen koulut (Liikkuva koulu – ohjelma)
Perusopetuksen koulujen henkilökunnalle järjestetään Move!-vinkkipankki -koulutusta sekä uutta Koulu liikunnallisen elämän tavan edistäjänä -työpajoja. Perusopetuksen oppilaille järjestetään ”Välkkäri” -välituntiliikunnan ohjaajakoulutusta. Lisäksi toteutetaan lasten liikunnan edistäjien verkostotapaaminen, johon kutsutaan laajalla otannalla eri tehtävä nimikkeellä toimivia lasten liikunnan edistäjiä. mm. Harrastamisen Suomen mallin koordinaattoreita, Liikkuva koulu yhdyshenkilöitä, Koulu PT, Hyvinvointikoordinaattoreita ymv.
Tavoitteet: Kolme uutta paikkakuntaa, joista aiemmin ei ole ollut Move! - vinkkipankki koulutusta. 15 koulutettua opettajaa. 5 toteutettua Koulu liikunnallisen elämäntavan edistäjänä -työpajaa. Välkkärikoulutus toteutettu neljässä eri kunnassa. Kuusikymmentä (60) koulutettua välkkäriä.

1.2.1.3. Varaiskasvatuksen yksiköt (Liikkuva varhaiskasvatus – ohjelma)
Järjestämme Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten toteuttamiseen käytännössä -työpajoja. Lisäksi järjestetään varhaisvuosien liikunnan edistäjien verkostotapaaminen.
Tavoite: Neljä toteutettua työpajaa ja verkostotapaamisessa mukana 20 henkilöä, 12 eri kuntaa

1.2.1.4. Harrastustoiminnan edistämiseen liittyvä koulutustoiminta
Harrastamisen Suomen mallin kerhoissa toimiville ohjaajille tarjotaan lasten liikunnan ohjaajakoulutuksia sekä ”Kun lapsi haastaa liikuntaharrastuksessa” – koulutusta sekä Harrastamisen Suomen mallin työpajaa.
Tavoite: Vastataan syntyneeseen kysyntään.

1.2.2. Muut lasten liikunnan edistämistoimenpiteet

Jekku-Jänö
Jekku-jänö on Liikunnan aluejärjestöjen varhaiskasvatukseen suunniteltu liikunnallinen ohjelma / materiaalikokonaisuus, jolla tuetaan alle kouluikäisten lasten motoristen taitojen kehitystä ja liikunnan lisäämistä arkeen.

Liikuntavinkit.fi
Videopankista löydät liikuntavinkkejä ja harjoitteita eri toimintaympäristöissä ja eri-ikäisille lapsille ja nuorille.

Move!-vinkkipankki
Move!-vinkkipankki on Liikunnan aluejärjestöjen Lisää liikettä -hankkeen tuottama maksuton videokirjasto, jossa on Move-mittauksissa mitattavien fyysisen toimintakyvyn osatekijöitä - kestävyyttä, voimaa, nopeutta ja

liikkuvuutta kehittäviä käytännön harjoitteita. Videokirjastosta saa vinkkejä liikunnan oppitunneille, välituntiliikuntaan ja oppilaiden omaehtoisen liikunnan lisäämiseen. Harjoitteiden valinnassa painotettu eri tasoisten oppilaiden huomiointia, mielekkyyttä ja kehittymistä

Nuorten maraton
Nuorten maratonia on jo vuosien ajan kehitetty ajatuksella, että Nuorten maraton ei ole pelkästään yksittäinen tapahtuma, vaan se on monipuolisten toimintojen kokonaisuus, jonka tavoitteena on kouluikäisten kestävyyskunnon parantaminen.

Keski-Suomen liiton tuella on toteutettu Kestävästi kuntoon Keski-Suomessa -hanketta, joka on mahdollistanut tuottaa kouluille tarjottavat monipuoliset tukitoimet: Koululaisen kestävyyskunnon kehittäminen opettajan opas, Nuorten maraton oppilaan opas, audiotreenit, Koululaisen kestävyyskunnon kehittäminen koulutus (sis. teoria ja käytännön osan), Nuorten maraton videokirjasto, jossa on paljon käytännön harjoituksia. Nuorten maraton laajeni omaksi tapahtumaksi pohjoiseen Keski-Suomeen vuonna 2026, ja sitä jatketaan vuonna 2027.

Vuoden 2027 tavoitteena on saada tuotettu aineisto laajasti kouluissa käyttöön sekä saattaa valmiiksi vuoden 2026 aikana käynnistetty Nuorten maraton -sovelluksen tuotekehittely.

Toimenpide	**Tilaisuudet**	**Osallistujat**
Lasten ja nuorten liikunta		
- Koulutukset	15	150
- Omat verkostotilaisuudet	3	45

1.3. Liikunnallinen elämäntapa

1.3. Liikunnallinen elämäntapa

1.3.1. Aikuisiin kohdistuvat toimenpiteet

Kannustamme kuntia, järjestöjä ja yrityksiä liikuntamyönteisen kulttuurin luomiseen työpaikoille tarjoamalla työhyvinvointi- ja liikunta –aiheisia luentoja ja liikuntapäiviä työyhteisöille. Olemme mukana aluejärjestöjen valtakunnallisen henkilöstöliikunnan Buusti 360 -konseptissa. Sisältö koostuu henkilöstöliikunnan tuottamisesta ja kehittämisestä työyhteisöissä sekä asiantuntijaverkostoista ja -viestinnästä. Tarjoamme myös kunnille työyhteisöliikunnan tukitoimia.
Tavoite:
- kolme luentoa ja kolme työyhteisöille toteutettua liikuntapäivää
- kolme Buusti360 -tilaisuutta
- työyhteisöliikunnan tukitoimia (esim. SAT-kartoitus) toteutettuna viiteen kuntaan

1.3.2. Ikääntyneisiin kohdistuvat toimenpiteet

Edistämme toimenpiteitä ikäihmisten liikkeen lisäämiseen ja kaatumisten ehkäisemiseen yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen sekä keskisuomalaisten kuntien kanssa. Tuomme ikäihmisille suunnattuja esteettömyys- ja saavutettavuus tietoiskuja liikuntaneuvonnan verkostossa. Tarjoamme liikuntaseuroille koulutusta ikääntyneiden liikuttamisen tueksi (+65-vuotiaat seuratoimintaan liikkujiksi, urheilijoiksi ja toimijoiksi) sekä muistiystävällisen liikunnan viestintämateriaaleja.
Tavoite:
- tuotamme esteettömyys ja saavutettavuus -tietoiskuja liikuntaneuvonnan verkostolle
- tuotamme ikääntyneille ja aikuisväestölle kohdistetun liikuntatapahtuman yhteistyössä kauppakeskus Sepän kanssa sekä olemme mukana kuntien omissa hyvinvointitapahtumissa resurssien mukaan
- tuotamme kolme seurakoulutusta ikääntyvien liikunnasta

1.3.3. Soveltavan liikunnan toimenpiteet

Edistämme ja lisäämme osaamista soveltavan liikunnan kehittämisessä ja tuottamisessa läpileikkaavana kaikissa ikäryhmissä osana kunnan tai seutukunnan palveluketjua tarjoamalla avoimia ja tilauskoulutuksia yhdistyksille ja kunnille. Laajennamme soveltavan liikunnan käsitteen ymmärtämistä viestinnän keinoin ja verkostoissamme. Tuomme soveltavan liikunnan sisältöjä liikuntaneuvonnan verkoston tapaamisiin.

Tavoite:
- ylläpidämme soveltavan liikunnan verkostoa
- tarjoamme urheiluseuroille sekä kunnille kaksi soveltavan liikunnan koulutusta ja järjestämme niitä myös tilauksesta
- tuotamme soveltavasta liikunnasta tietoiskuja liikuntaneuvonnan verkostolle

1.3.4. Liikuntaneuvonnan kehittäminen

Edistämme liikuntaneuvonnan palveluketjujen syntymistä ja kehittämistä osallistumalla liikkumisen edistämisen asiantuntijoina Keski-Suomen Hyvinvointialueen kehitysryhmiin ja -verkostoihin: mm. liikuntaneuvonnan ja hyvinvointikoordinaattoreiden verkostot sekä liikuntaneuvonnan kehittämisryhmä. Vahvistamme liikuntaseuroissa valmiutta vastaanottaa liikuntaneuvonnasta ohjattuja henkilöitä eritasoisiin harrasteryhmiin. Levitämme valtakunnallisia liikuntaneuvonnan suosituksia ja hyviä käytäntöjä Keski-Suomessa. Tuomme esille soveltavan liikunnan sisältöjä liikuntaneuvonnan verkoston tapaamisissa sekä järjestämme verkostotapaamisen soveltavan liikunnan teemalla (esteettömyys, apuvälineet, harrastaminen).

Tavoite:
- järjestämme liikuntaneuvonnan verkostotapaamisia yhdessä hyvinvointialueen kanssa
- tuotamme liikuntaneuvonnan sisältöjä kunnissa järjestettäviin seurafoorumeihin
- rakennamme kuntiin liikuntaneuvonnan palveluketjuja yhdessä hyvinvointialueen ja kuntien kanssa

Toimenpide	Tilaisuudet	Osallistujat
Liikunnallinen elämäntapa		
- Koulutukset	6	100
- luennot	3	60
- Sparraukset ja kehittämistilaisuudet	10	100
- työyhteisöliikuntatapahtumat	6	90
- Verkostotilaisuudet	3	100

1.4. Kehittämishankkeet

1.4.1. Liikuttava Suomi -hanke

<u>Liikuntaneuvonta</u>

Tavoitteet:
Liikuntaneuvonnan osalta tavoitteena on, että liikuntaneuvonta kehittyy alueellisesti yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Alueelliset tuottamis- ja toteuttamistavat monipuolistuvat eri ikä- ja kohderyhmissä ja asiakkaille on tarjolla laadukasta ja vaikuttavaa liikuntaneuvontaa.

Toimenpiteet:
Alueellisissa verkostoissa maakunnallisen liikuntaneuvonnan strategian tunnetuksi tekeminen ja edistäminen yhteistyössä Liikkuva aikuinen -ohjelman kanssa.

Työelämätoiminnot

Tavoitteet:
Kuntien henkilöstön saa tietoa ja konkreettisista työkaluista ja kampanjoista sekä tarvittaessa tukea niiden hyödyntämiseen. Kuntien valmiudet suunnitelmalliseen liikkumisen edistämiseen ja liikuntaystävällisen kulttuurin luomiseen paranevat.

Henkilöstöliikunnan hyvien käytäntöjen jalkauttaminen osana Liikkuva aikuinen/työelämä -kokonaisuuden alueellista toimeenpanoa. Erityisenä kohderyhmänä kuntien henkilöstö. Tavoitemittarina on, että hyviä käytäntöjä on jalkautettu erityisesti kuntien henkilöstölle, siten että 50 % aluejärjestöjen kunnista on tavoitettu.

Toimenpiteet:
Kunnille viestitään ajankohtaisista työkaluista ja kampanjoista (Askeleen edellä -kuntakoulutukset, Viksu-työkalu, Liikkumalla työkykyä nyt, Porraspäivät). Kunnille tarjotaan tukea työkalujen hyödyntämiseen henkilöstöliikunnan tukemiseksi sekä suunnitelmallisen liikkumisen edistämiseen. Kuntien kannustaminen vastaamaan henkilöstöliikuntabarometri-kyselyyn kuntatapaamisten yhteydessä ja julkaistujen tulosten esittely alueen kunnille.

Ikäihmisten toimintakyky ja liikunnan edistäminen

Tavoitteet:
Ikäihmisten osallisuus, fyysinen aktiivisuus ja liikunta lisääntyvät alueellisesti ja yhdenvertaisesti. Ikäihmisten liikunnan ja heterogeenisen kohderyhmän näkyminen eri strategioissa (esim. kunta, hv-alue, hyvinvointisuunnitelmat ja -kertomukset). Ymmärrys ja tietoisuus kohderyhmän heterogeenisyydestä sekä liikunnan merkityksestä toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä lisääntyy. Ikäihmisten liikuntatoiminnan paikalliset toimija- ja toteuttamistavat monipuolistuvat.

Toimenpiteet:
Ikäihmisten liikkumisen esilletuominen alueellisissa verkostoissa ja strateginen yhteistyö Ikiliikkujan kanssa. Aluejärjestöille tuotetun Ikäihmisten liikunnan tietopaketin hyödyntäminen vaikuttamistyössä. Innostetaan paikallisia toimijoita tuottamaan ikäihmisille suunnattua liikuntatoimintaa. Viestitään Ikiliikkuja-toimenpiteistä ja kampanjoista kunta-, alue-, hv-alue ja muille toimijoille.

1.4.2. Kunnossa kassulle-hanke

Hankkeen päämääränä on edistää kutsuntaikäisten nuorten miesten ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvien naisten liikunnallista elämäntapaa ja toimintakykyä. Tavoitteena on nuorten liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen, syrjäytymisen ehkäisy sekä asepalveluksen keskeytysten vähentäminen parantamalla palvelukseen aloittavien fyysisiä valmiuksia. Hanke on aluejärjestöjen yhteinen ja toteutetaan yhdessä Puolustusministeriön kanssa. Nykyinen hanke jatkuu maaliskuuhun 2027.

1.4.3. Lisää Liikettä-hanke

Keski-Suomen liikunta on mukana liikunnan aluejärjestöjen yhteisessä Lisää liikettä - kehittämishankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta lapsilla ja nuorilla sekä varmistaa, että liikunta osaksi arkea varhaiskasvatuksessa, kouluissa, toisen asteen oppilaitoksissa ja harrastusten yhteydessä.

1.5. Tapahtumat

1.5.1. Keski-Suomen Urheilugaala 29.1.

Keski-Suomen Urheilugaalan tarkoituksena on urheilun arvon ja arvostuksen nostaminen, keskisuomalaisten urheilu- ja liikuntaihmisten kiittäminen ja palkitseminen, maakuntahengen nostaminen ja iloinen juhlinta. Tavoitteena on saada juhlaan 300 osallistujaa ja saavuttaa median kautta maakunnallinen näkyvyys.

30-vuotis juhlagaala järjestetään Scandic Laajavuoressa Jyväskylässä perjantaina 29.1. Keski-Suomen Urheilugaalassa julkistetaan palkitsemistyöryhmän valitsemat: Vuoden urheilija, Vuoden vammaisurheilija, Elämänura –palkinto, Jokeri-palkinto, Vuoden valmentaja, Vuoden nuori urheilija, Vuoden nuorisourheilun vetäjä, Vuoden joukkue, Vuoden Urheiluseura, Vuoden nuorisourheiluseura, Vuoden urheilututkimus, Maakunnallinen urheiluteko sekä Keski-Suomen Liikunnan valitsema Vuoden lasten liikuttaja. Lisäksi kuntien liikuntatoimien valitsemat Vuoden liikuntateot sekä lajiliittojen valitsemat Vuoden urheiluteot.

1.5.2. Finlandia Marathon 17.-18.9.
Vuonna 2027 Finlandia Marathonin ohjelmassa on Nuorten Maraton (4,2195 km), Finlandiaviesti (4 x 5 km) , Finlandia Vitonen (5km), Valon Kymppi (10 km), Maraton (42,195 km) ja Puolimaraton (21,1 km). Lisäksi tavoitteena on, että pystytään myös vuonna 2027 pystytään toteuttamaan v. 2026 ensimmäisen kerran järjestetty uMove Fun Run, joka on Jyväskylän yliopiston ja ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja henkilökunnan yhteinen juoksutapahtuma. Koko viikonlopulle asetettu osallistujatavoite on kaikki matkat ja lähdöt huomioiden 9.000 osallistujaa.

1.5.3. Piispalan lenkki
Yhteistyössä Piispalan nuorisokeskuksen kanssa järjestetään Piispalan lenkki -aikuisliikuntatapatuma. Osallistujatavoitteena 200 juoksijaa.

1.5.4. BeActive viikko 23.-30.9.
Euroopan urheiluviikko on Euroopan komission aloite urheilun ja liikunnan edistämiseksi kaikkialla Euroopassa. Sen tavoite on innostaa eurooppalaisia olemaan aktiivisia ja liikkumaan omassa arjessaan enemmän. KesLi, Jyväskylän kaupungin liikuntapalvelut ja KesLin jäsenseurat tuottavat jyväskyläläisille päiväkodeille ja kouluille liikuntatunteja BeActive-viikolla. KesLi koordinoi 15 jyväskyläläistä jäsenseuraansa viikon toteutukseen. Toiminnan tavoitteena on tarjota koululaisille ja päiväkotilaisille iloisia liikuntatuokioita, tutustuttaa heidät KesLin jäsenseurojen liikuntatarjontaan ja innostaa mukaan seuratoimintaan.

Tavoite: tuokioita 80, osallistujia 2000

Tapahtumat	**Tilaisuudet**	**Osallistujat**
- Finlandia Maraton	1	4500
- Nuorten maraton	2	5000
- Piispalan lenkki	1	200
- BeActive	90	2000

2. Arvostus

Strategian mukaiset tavoitteet:
- Seuratoiminnan toimintaedellytykset paranevat yhdistystoiminnan arvostuksen kautta
- Ymmärrys liikunnan ja urheilun merkityksestä ihmisten kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille kasvaa
- Liikunnan merkitys näkyy kaikissa merkittävissä maakunnan ja kuntien strategioissa

Strategian mukaiset toimenpiteet:
- Vaikutamme siihen, että keskisuomalaiset urheiluseurat saavat arvostusta ja tukea toiminnalleen
- Varmistamme, että jokaisessa kunnassa on poikkileikkaava liikuntaa edistävä asiakirja
- Teemme yhteistyötä maakunnan toimijoiden kanssa ”Keski-Suomi liikkuu” agendan puitteissa

2.1. Kumppanuudet

2.1.1. Keski-Suomi liikkuu agenda

Agenda yhdistää maakunnan toimijat edistämään liikkumista ja aktiivista arkea vaikuttavasti ja laajalla yhteistyöllä samojen tavoitteiden suunnassa. Se kannustaa mitattaviin toimenpiteisiin, joilla lisäämme keskisuomalaisten päivittäistä liikkumista seuraavilla mitattavilla tavoitteilla:
- rakennetaan elinympäristöt liikuntaan aktivoiviksi
- järjestetään lasten ja nuorten arkipäivät fyysisesti aktiivisiksi
- panostetaan työikäisten liikkumiseen
- edistetään ikääntyvien liikuntamahdollisuuksia
- yhteisöt liikkumisen innostajana ja mahdollistajana

2.1.2. Kuntien liikuntatoiminnan tukeminen

Keski-Suomi liikkuu -kuntaverkosto
Toteutamme ja kehitämme Keski-Suomi liikkuu -kuntaverkostoa. Keski-Suomi liikkuu -kuntaverkosto on tarkoitettu keskisuomalaisten kuntien liikunnasta ja hyvinvoinnista vastaaville viranhaltijoille sekä Keski-Suomi liikkuu asiantuntijoille. Verkoston tapaamisissa kuullaan kuntien ajankohtaisia asioita sekä tuodaan uutta ja ajankohtaista tietoa kunnille. Tapaamisiin kutsutaan tarpeen mukaan asiantuntijoita haluttuihin aiheisiin. Tavoite: 4 kertaa vuodessa, 150 osallistujaa. Painopiste tiedolla johtamisen kehittämisessä.

Tiedolla johtaminen
Panostamme entistä enemmän tiedolla johtamiseen. Tarjoamme maksutta kuntien ja hyvinvointialueen käyttöön "Rajattomasti liikuntatietoa" –alustan, josta on mahdollista saada kuntakohtaista liikuntatietoa sekä vertailuja.

2.1.3. Kumppanuudet sidosryhmien kanssa

Keski-Suomen Liikunta tekee yhteistyötä Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa kumppanuussopimuksien kautta. Rakennamme kumppanuuksia myös ”Keski-Suomi liikkuu” agendan asiantuntijaverkoston avulla.

2.2. Kiittämiset ja palkitsemiset

Keski-Suomen Liikunnan ansiomerkit
Keski-Suomen Liikunta ry:n hallitus myöntää ansiomerkkejä työstä keskisuomalaisen liikunnan ja urheilun kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan hyväksi. Ansiomerkkejä myönnetään henkilöille tunnustukseksi paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla liikunnan kansalaistoiminnan piirissä tehdystä työstä lasten ja nuorten liikunnan, aikuisten harraste- ja terveysliikunnan, kilpa- ja huippu-urheilun, koululais- ja opiskelijaliikunnan, erityisliikunnan, liikunnan järjestötoiminnan tai muun liikuntaa edistävän toiminnan hyväksi.

Vuoden urheilija -palkitsemiset
Keski-Suomen Liikunta palkitsee ansioituneita urheilijoita, liikuttajia sekä seuratoimijoita Keski-Suomen Urheilugaalassa, missä nostetaan esiin sitä osaamista, mitä keskisuomalainen liikunta- ja urheilukulttuuri pitää sisällään. Juhla on myös arvostuksen osoitus niille suurelle määrälle vapaaehtoisia, jotka muodostavan maakunnan liikuntakentän "juuriston" ja elinvoiman.

Muu kiittäminen ja muistaminen
Keski-Suomen Liikunta kiittää ja muistaa keskisuomalaisia seuroja sekä toimijoita merkkipäivinä.

2.3. Esitykset, kirjoitukset, kannanotot ja tilaisuudet

Keski-Suomen Liikunta edistää liikuntakulttuurin eri muotoja ja tukee seuratoiminnan arvostusta tekemällä esityksiä, kirjoittamalla lehtikirjoituksia ajankohtaisista aiheista sekä järjestämällä tilaisuuksia ajankohtaisista

aiheista. Otamme kantaa keskeisiin liikuntapoliittisiin kysymyksiin sekä teemme liikuntakulttuurin kehittämiseen tähtääviä aloitteita

KesLi vaikuttaa maakunnallisiin hyvinvointipäätöksiin antamalla lausuntoja sekä toimimalla aktiivisesti päättäjien suuntaan erilaisten toimenpiteiden ja hankkeiden kautta. Järjestämme tapaamisia sekä maakunnan johdon, kuntajohdon että kansanedustajien kanssa. Tuomme liikunnan sisältöjä osaksi puolueiden kunta- ja aluevaalikampanjaa.

2.4. Verkostot

- Keski-Suomi liikkuu -asiantuntijaverkosto	aluejohtaja
- Kuntien liikunnasta vastaavat viranhaltijat	aluejohtaja
- Maakunnallinen Liikuntaneuvonnan verkosto	Liikunnallisen elämäntavan kehittäjä
- K-S Hyvinvointikoordinaattori-verkosto	Liikunnallisen elämäntavan kehittäjä
- K-S Kauppakamarin työelämä- ja osaamisvaliokunta	Liikunnallisen elämäntavan kehittäjä
- Avoimet ovet -verkosto	Liikunnallisen elämäntavan kehittäjä
- Keski-Suomen varhaisvuosien liikunnan verkosto	Lasten ja nuorten liikunnan kehittäjä
- Seurojen toiminnanjohtajaverkosto	Seurakehittäjä
- Seurojen puheenjohtajaverkosto	Seurakehittäjä
- Seurafoorumit	Seurakehittäjä
- Valmennuspäällikköverkosto	Seurakehittäjä
- Keski-Suomen kuntien kouluikäisten liikunnan edistäjien verkosto*	Lasten liikunnan kehittäjä

* verkostoon kuuluvat erilaisilla tehtävänimikkeellä - kuntien hyvinvointikoordinaattorit, Liikkuva koulu yhdyshenkilöt, Harrastamisen Suomen mallin koordinaattorit, koulu PT:t – toimivat henkilöt, joiden tehtävänkuvaan kuuluu lasten liikunnallisen elämäntavan edistäminen.

2.5. Vaikuttamistyö

Tavoitteet:

1. Liikunta osaksi kunnallisia ja maakunnallisia strategioita ja hyvinvointisuunnitelmia
2. Liikkumisohjelmat vahvistavat paikallistason liikuntatoimintaa ja tukevat liikunnallista elämäntapaa
3. Alueen liikuntatoimijat ovat esimerkillisiä vastuullisuustyössä

Toimenpiteet: Osallistutaan kunnallisten ja maakunnallisten strategioiden valmistelutyöhön ja hyvinvointisuunnitelmiin esityksiä, aloitteita, lausuntoja tai sisältöjä tuottamalla. Keski-Suomen Liikunta toteuttaa vaikuttamistyötä tekemällä yhteistyötä merkittävien valtakunnallisten sekä maakunnallisten toimijoiden kanssa joko jäsenyyden tai aktiivisen osallistumisen avulla.

Keski-Suomen Liikunta on aktiivinen toimija omassa maakunnassaan ja kuuluu useaan terveyden edistämistä toteuttavaan organisaatioon ja verkostoon:
- Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki KYT ry ja osuuskunta
- Keski-Suomen Järjestöareena
- Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöytä
- Jyväskylän Urheiluakatemian valtuuskunnan jäsenyys
- Peurungan hallintoneuvoston jäsenyys
- Jäsenyys Keski-Suomen Kauppakamarin ”osaaminen ja työelämätoiminnot” -verkostossa

3. Toimenpiteiden yhteenveto

Toimenpide	Tilaisuudet	Osallistujat	
		Tapahtumat	Koulutukset ja muut
Seuratoiminta			
- Hallinnon koulutukset	10		100
- Kehitysprosessit, kolme urheiluseuraa	12		60
- Toiminnanjohtajaverkosto	8		120
- Puheenjohtajaverkosto	2		60
- Valmentaja- ja valmennuspäällikköverkosto	10		200
- Ohjaaja/valmentajakoulutukset	4		80
- Auditoinnit	6		42
- Seurafoorumit	8		160
- Taloushallinnon palvelusopimukset, 11 yhdistystä			
Lasten ja nuorten liikunta			
- Koulutukset	15		150
- Omat verkostotilaisuudet	3		45
Liikunnallinen elämäntapa			
- Koulutukset	6		100
- luennot	3		60
- Sparraukset ja kehittämistilaisuudet	10		100
- työyhteisöliikuntatapahtumat	6		90
- Verkostotilaisuudet	3		100
Tapahtumat			
- Finlandia Maraton	1	4500	
- Nuorten maraton	2	5000	
- Piispalan lenkki	1	200	
- BeActive	90	2000	
Keski-Suomi liikkuu kuntaverkosto	4		150
YHTEENSÄ	**Tilaisuudet**	**Tapahtumat**	**Koulutukset ym.**
	204	**11700**	**1617**

4. Talous

Keski-Suomen Liikunta ry:n talousarvio on toimintasuunnitelman mukainen. Uuden aluejohtajan vaihdoksen johdosta tammi- ja helmikuusta syntyy kahden kuukauden ajan kahden henkilön päällekkäisiä palkkakustannuksia sekä muita uuden työntekijän aloittamiseen liittyviä kustannuksia.
Niihin varaudutaan -15.000€ talousarviolla.

KESKI-SUOMEN LIIKUNTA			
Talousarvio 2027			
		YHTEENSÄ	**TOTEUMA 2025**
VARSINAINEN TOIMINTA			
TUOTOT			
	TUOTOT	**279600**	**332 563,98**
KULUT			
	HENKILÖSTÖKULUT	**-245630**	**-242255,55**
	HENKILÖSIVUKULUT	**-50480**	**-67940,14**
	HENKILÖK. MUUT SOS.KULUT	**-3900**	**-4285,1**
	POISTOT	**-1000**	**-118,31**
	VUOKRAT	**-17700**	**-29331,96**
	MUUT VUOKRAT	**-22100**	**-6974,76**
	MUUT KULUT	**-75500**	**-95774,06**
	MATKAT JA MAJOITUKSET	**-37500**	**-31136,57**
	MATERIAALIKULUT	**-24450**	**-36852,97**
	MUUT TOIMINTAKULUT	**-33590**	**-41985,84**
	KULUT	**-511850**	**-556655,26**
	VARSINAINEN TOIMINTA	**-232250**	**-224091,28**
VARAINHANKINTA			
	TUOTOT	**10500**	**11410,25**
	KULUT	**-1000**	**-2145,62**
	VARAINHANKINTA	**9500**	**9264,63**
	OMAT. TUOTTO-/KULUJ.	**-230200**	**-214826,65**
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA			
	TUOTOT	**200**	**1684,24**
	KULUT	**0**	**0**
			1684,24
AVUSTUKSET			
	AVUSTUKSET YHT.	**215000**	**216 500,00**
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ		**-15000**	**3 357,59**